Haarlem

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van gemeente Haarlem.

Nr. 896

5 januari

2015

Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen

6.Maatwerkvoorziening: Rolstoelen

6.1. Inleiding en afbakening

Een maatwerkvoorziening levert een passende bijdrage aan het realiseren van een situatie waarin een persoon in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven. Een rolstoelvoorziening kan bijdragen in de zelfredzaamheid en de participatie bevorderen doordat deze voorziening deze persoon in staat stelt zich binnenshuis en/of buitenshuis te kunnen verplaatsen.
Men kan in aanmerking komen voor een rolstoel als men in belangrijke mate is aangewezen op zittend verplaatsen en andere hulpmiddelen onvoldoende uitkomst bieden. Ook individuele aanpassingen en accessoires aan een rolstoel kunnen vallen onder de rolstoelverstrekking.
Een bijzondere groep binnen de rolstoelvoorzieningen bedraagt de sportvoorziening. Een sportvoorziening kan een persoon in staat stellen te participeren doordat een persoon met een dergelijke voorziening in staat wordt gesteld deel te nemen aan sportactiviteiten.

6.2 Afwegingskader maatwerkvoorziening rolstoelen

6.2.1 Eigen kracht

Het inzetten van de eigen kracht door de burger kan zich vertalen in het met eigen middelen huren of aanschaffen van een rolstoel. Op internet zijn bij verschillende webshops rolstoelen te bestellen en ook via hulpmiddelenleveranciers kan een burger een rolstoel huren of aanschaffen. Het zal dan met name gaan om eenvoudige incidenteel rolstoelen.

6.2.2 Sociaal netwerk

Een burger kan in zijn sociale omgeving navraag doen of er een rolstoel te leen is bij derden. Het gaat dan met name om een incidentele noodzaak om een rolstoel te gebruiken als deze bijvoorbeeld nodig is bij het maken van een uitstapje.
Ook zijn er bij veel recreatieve bestemmingen rolstoelen beschikbaar voor algemeen gebruik.

6.2.3 Voorliggende voorziening

Andere wettelijke regelingen gaan voor op de Wmo. In het kader van de rolstoelvoorzieningen kan gedacht worden aan de volgende regelingen:
Uitleenmogelijkheid bij tijdelijke noodzaak op grond van de Z vw
Op grond van de Wmo 2015 bestaat er een afstemmingsplicht voor maatwerkvoorzieningen. Hierin staat beschreven dat de maatwerkvoorziening afgestemd wordt op de mogelijkheden van zorg en overige diensten op grond van de Zorgverzekeringswet.
Dit betekent dat als er sprake is van een kortdurend probleem dat met een tijdelijke rolstoelvoorziening op grond van de Zorgverzekeringswet kan worden opgelost er geen aanspraak op een rolstoelvoorziening vanuit de Wmo kan worden gemaakt.
Rolstoelvoorziening op grond van de Wlz
Op grond van de Wmo 2015 kan een maatwerkvoorziening worden geweigerd indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf en daarmee samenhangende zorg in een instelling op grond van de Wlz, dan wel er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan maken en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een dergelijk besluit.
Dit betekent dat als een burger aanspraak kan maken op een rolstoelvoorziening via de Wlz er geen rolstoelvoorziening wordt verstrekt op grond van de Wmo.

6.3 Maatwerkvoorziening rolstoelen

6.3. 1 Aanpassingen, accessoires en rijlessen

Aanpassingen en accessoires
De meeste rolstoelen worden in een standaarduitvoering geleverd. Bij de keuze van de rolstoel zal worden gezocht naar een rolstoel die in de standaarduitvoering zo passend mogelijk is en ook zoveel mogelijk tegemoetkomt aan de eisen van de gebruiker. Toch zal in een aantal gevallen aanpassingen noodzakelijk zijn om de rolstoel tot een passend middel te maken. Soms bestaat het aanpassen van de rolstoel uit het toevoegen van standaard rolstoelonderdelen. In andere gevallen zal een aanpassing individueel en op maat gemaakt moeten worden. Ook kunnen er accessoires op de rolstoel nodig zijn om de rolstoel tot een passend middel te maken.
Zowel de aanpassingen als de accessoires moeten medisch noodzakelijk zijn. Daarnaast moeten de aanpassingen en accessoires tot doel hebben om de rolstoel een passende voorziening te maken om de rolstoelgebruiker buitenshuis en/of binnenshuis te laten verplaatsen.
Rijlessen
Binnen het kader van de Wmo zijn er rijlessen mogelijk die zijn toegespitst op een elektrische rolstoel. Er zijn rijlessen die als rijvaardigheidsbeoordeling dienen om de geschiktheid van een elektrische rolstoel te onderzoeken en er zijn rijlessen die na aflevering worden gegeven om met de elektrische rolstoel te leren omgaan.

6. 3 . 2 V erstrekkingsvorm en procedure rolstoelvoorzieningen

Rolstoelvoorziening in natura

Een rolstoelvoorziening in natura wordt in bruikleen verstrekt via de leverancier waarmee de gemeente een overeenkomst heeft gesloten.

In geval van een verstrekking in bruikleen levert de leverancier de rolstoel, is verantwoordelijk voor het afsluiten van een verzekering en verzorgt het onderhoud en reparatie van de rolstoel.

De gebruiker van het hulpmiddel sluit met de leverancier een bruikleenovereenkomst af. De gemeente betaalt de leverancier voor de geleverde voorzieningen.

Persoonsgebonden budget (p gb) voor een rolstoelvoorziening

Een pgb is een geldbedrag bedoeld om zelf een rolstoelvoorziening mee aan te schaffen. De budgethouder is naast de aanschaf van de rolstoel, ook zelf verantwoordelijk voor verzekering, onderhoud en reparatie. Een pgb voor een rolstoelvoorziening wordt in principe eenmaal in de vijf jaar verstrekt. Het kan voorkomen dat er door een veranderde medische situatie van deze termijn wordt afgeweken.

6. 4 . Sportvoorziening

Een bijzondere groep maatwerkvoorzieningen die onder de rolstoelen valt zijn de sportvoorzieningen. Als het sporten voor een persoon noodzakelijk is om te kunnen participeren bestaat de mogelijkheid een sportvoorziening te treffen. Bij de beoordeling van de melding wordt uiteraard in eerste instantie nagegaan of er geen voorliggende voorzieningen, fondsen of andere subsidies zijn en of een persoon aan de criteria om in aanmerking te komen voor een sportvoorziening voldoet. Daarnaast wordt het principe goedkoopst adequaat gehanteerd.

De criteria om voor een sportvoorziening in aanmerking te komen zijn;

- Er is geen oplossing binnen de eigen kracht of het eigen netwerk.
- Er bestaat geen aanspraak op een vergoeding via een voorliggende voorziening.
- Men dient actief lid te zijn van een (gehandicapten)sportvereniging.
- Recreatieve activiteiten worden niet onder sport gerekend. Om deze reden wordt de eis gesteld dat men actief lid is van een (gehandicapten)sportvereniging.
- Voorzieningen voor topsport worden uitgesloten van verstrekking op grond van de Wmo. Door middel van sponsoring of andere regelingen moet hier een oplossing voor worden gevonden.

De sportvoorziening kan zowel in natura als in pgb verstrekt worden. Bij de verstrekking kan een algemeen gebruikelijk deel in mindering worden gebracht. Dit bedragen de kosten die een persoon zonder beperkingen in een gelijke situatie anders ook had moeten betalen.

In tegenstelling tot de andere rolstoelvoorzieningen is een persoon aan wie een sportvoorziening wordt verstrekt wel een eigen bijdrage verschuldigd.

7 . Maatwerkvoorziening: B egeleiding

7.1 Inleiding en afbakening

De burger kan toegang krijgen tot de maatwerkvoorziening begeleiding als er sprake is van een beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen en de burger niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk voldoende zelfredzaam is of in staat is te participeren.

Op grond van de Wmo 2015 omvat begeleiding: activiteiten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van de burger opdat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven.

De burger kan zijn aangewezen op Begeleiding in de vorm van individuele begeleiding, begeleiding in groepsverband (dagbesteding) of kortdurend verblijf.

7.2 Afwegingskader maatwerkvoorziening begeleiding

7.2.1 Eigen kracht

Bij de afweging of er een maatwerkvoorziening begeleiding noodzakelijk is moet er rekening mee gehouden worden dat er veel algemeen beschikbare en redelijke oplossingen voorhanden zijn die algemeen gebruikelijk kunnen zijn en die een burger zelf kan aanschaffen of inzetten.

Voorbeelden van algemeen gebruikelijke voorzieningen:

- (welzijns)activiteiten zoals computercursus of taalles, eettafels, ontmoetingsavonden;
- personenalarmering;
- ondersteuning of gezelschap door vrijwilligers;
- pictogrammenbord of domotica in huis

7.2.2 Sociaal netwerk

Ook bij Begeleiding wordt het begrip gebruikelijke hulp gehanteerd. Gebruikelijke hulp is de normale, dagelijkse zorg, die partners, ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden, omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren.

Begeleiding door partner, ouder, volwassen inwonend kind of andere volwassen huisgenoot wordt als gebruikelijke hulp beschouwd.

Alleen wanneer er sprake is van een langdurige situatie waarbij de begeleiding de gebruikelijke zorg substantieel overschrijdt, is er sprake van bovengebruikelijke hulp en kan Begeleiding als maatwerkvoorziening worden ingezet.

7.2.3 Voorliggende voorziening

Alvorens een maatwerkvoorziening te verstrekken is het van belang dat wordt onderzocht wat de mogelijkheden van voorliggende voorzieningen zijn. In het geval van de maatwerkvoorziening begeleiding kan aan de volgende voorliggende voorzieningen worden gedacht:

- Behandeling op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw). De stelregel hierbij is dat als verbetering van functioneren of handelen (vaardigheden) nog mogelijk is, eerst behandeling wordt ingezet. Behandeling kan worden geboden door bijvoorbeeld de ergotherapeut, psycholoog, specialist ouderen geneeskunde of in een revalidatiecentrum. Behandeling is gericht op het verbeteren van de beperking, het aanleren van nieuwe vaardigheden of gedrag of nadere functionele diagnostiek. De behandeling is niet beperkt tot de medische interventies, maar omvat - afhankelijk van de aard van de ingreep - in de Zvw ook de nodige begeleiding. Het kan hier gaan om individuele Begeleiding, maar ook om dagbesteding vanwege de psychiatrische behandeling. Deze begeleidingsactiviteiten zijn een onlosmakelijk onderdeel van de behandeling en hebben een geneeskundig doel.
- Persoonlijke verzorging op grond van de Zvw. In situaties waarin er problemen met ADL-taken zijn wordt bekeken of de problemen met de inzet van Persoonlijke verzorging kunnen worden opgelost.
- Jeugdwet: opvoedingsondersteuning voor alle ouders en ouders van kinderen tot 18 jaar met een beperking en specialistische hulp thuis worden op grond van de Jeugdwet geboden. Begeleiding kan in sommige gevallen deel uit maken van de opvoedingsondersteuning, ter bevordering van de zelfredzaamheid van de ouders.
- Arbeidsvoorzieningen: op grond van de Ziektewet en Participatiewet zijn er mogelijkheden voor aangepast werk. Het uitgangspunt is dat als aangepast werk of speciaal onderwijs op grond van genoemde regelingen niet mogelijk is dat dan Begeleiding groep (dagbesteding) kan worden overwogen.
- Begeleiding op grond van de Wlz. De maatwerkvoorziening begeleiding kan door het college worden geweigerd indien de burger voldoet aan de criteria van de Wlz. Dit gaat ook op indien uit onderzoek blijkt dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de burger daarop aanspraak kan maken. In het kader van begeleiding zal het met name gaan om begeleiding als het intramurale zorg betreft.

7.3 Maatwerkvoorziening b egeleiding

Tot 2015 was begeleiding een functie in de AWBZ. Wanneer er een zogenaamde AWBZ grondslag was vastgesteld kon de functie begeleiding (en het aantal uren of dagdelen dat nodig werd geacht) worden geïndiceerd. Hoewel bij het CIZ ruime ervaring is opgedaan bij het indiceren van begeleiding is het niet mogelijk om de door hen ontwikkelde indicatieprotocollen over te nemen (zoals dat wel gebeurd is bij de hulp bij het huishouden) . De reden hiervoor is tweeledig:

1. De AWBZ indicatie is gebaseerd op een grondslag. In de Wmo kennen we geen grondslagen; de diagnose is niet leidend. Het gesprek (het onderzoek) vormt de basis voor het vaststellen van de noodzaak voor een maatwerkvoorziening. Er wordt vastgesteld wat de beperkingen zijn, en vervolgens wordt beoordeeld wat de aanvrager zelf of met hulp van de eigen omgeving kan oplossen, wat met voorliggende voorzieningen kan worden opgelost en tenslotte waarvoor maatwerkvoorzieningen (bijvoorbeeld begeleiding) noodzakelijk zijn.
2. De taken worden niet alleen overgeheveld vanuit de AWBZ naar de Wmo; er moet ook daadwerkelijk een transformatie plaats vinden. De opdracht aan gemeenten is om te onderzoeken hoe de bestaande vormen van begeleiding anders, dichterbij de burger kunnen worden georganiseerd en nieuwe vormen van hulp en ondersteuning voor de diverse doelgroepen te ontwikkelen.

Hoe individueel deze maatwerkvoorzieningen ook worden benaderd, er is toch behoefte aan instrumenten om de hulpvraag te objectiveren en hierdoor richting geven aan de omvang en vorm van de maatwerkvoorziening. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Indicatiewijzer die door het CIZ is ontwikkeld.

Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening wordt uitgegaan van de goedkoopst adequate oplossing. In het geval van de maatwerkvoorziening begeleiding zal groepsbegeleiding in de meeste situaties de goedkoopst adequate oplossing zijn.

7.3.1 Individuele begeleiding en groepsbegeleiding

<u>Individuele begeleiding</u>

Individuele Begeleiding kent vele vormen, onder andere:

- toezicht of aansturing bij activiteiten (zowel thuis als buitenshuis) op het gebied van praktische vaardigheden;
- ondersteuning bij het aanbrengen van structuur c.q. het voeren van regie;
- oefenen van in behandeling aangeleerde vaardigheden of gedrag ;
- ondersteuning bij het organiseren van het dagelijks leven (huishouden, agenda, administratie, geldzaken, regelzaken etc.) (veelal benoemd als “thuisbegeleiding“).

Er zijn situaties waarin Begeleiding individueel dicht bij huishoudelijke ondersteuning. Er zal dan ook gezocht worden naar combinaties van de maatwerkvoorzieningen HO en begeleiding om de hulp zo efficiënt mogelijk in te zetten.
Begeleiding individueel zou in sommige situaties ook in een groep kunnen worden gegeven bijvoorbeeld bij activiteiten als thuisadministratie of geldbeheer. De begeleider kan dan een paar burgers in het buurthuis ontvangen in plaats van iedere burger apart thuis te bezoeken.

<u>Groepsbegeleiding</u>

Begeleiding in een groep is veelal bekend onder de naam "dagbesteding".
Groepsbegeleiding is:

- programmatisch (met een vast dag en/of weekprogramma),
- methodisch (een methode voor werken met de groep als basis) met een welomschreven doel,
- vraagt actieve betrokkenheid van de burger,
- gericht op het structureren van de dag, oefenen met vaardigheden die de zelfredzaamheid bevorderen.

Groepsbegeleiding is nadrukkelijk anders dan welzijnsactiviteiten; ook al bevatten welzijnsactiviteiten wel elementen die in Begeleiding groep voorkomen. Voor veel burgers zal deelname aan activiteiten bij welzijnsvoorzieningen voldoende zijn om structuur te bieden aan de dag en medemensen te ontmoeten. Alleen voor personen die door hun cognitieve beperkingen, ernstig fysieke beperkingen of gedragsproblematiek een dergelijke dagstructurering, gericht op het verbeteren of behouden van de zelfredzaamheid en participatie nodig hebben, is Begeleiding Groep nodig.

<u>Afstemming begeleiding</u>

Begeleiding maakt vaak deel uit van een heel pakket van zorg van Behandeling en Persoonlijke verzorging. De omvang van de hulp wordt hierdoor sterk bepaald. In de AWBZ werden deze functies veelal samengevoegd in een integraal pakket. In de Wmo 2015 is dit niet meer mogelijk, maar zullen de indicaties voor Behandeling en Persoonlijke verzorging wel meegewogen worden bij de indicatiestelling voor Begeleiding en zal de hulp met behandelaars en thuiszorg (Persoonlijke verzorging) worden afgestemd.
In het onderzoek naar de maatwerkvoorziening Begeleiding, zal tevens worden gezocht naar mogelijke combinaties van de maatwerkvoorziening Begeleiding en voorliggende voorzieningen op het gebied van Welzijnswerk.

<u>Vervoer naar dagbesteding</u>

Bij de maatwerkvoorziening voor Begeleiding groep (dagbesteding) zal ook worden onderzocht of de burger in staat is om de locatie van de dagbesteding te bereiken. Wanneer een burger in staat is met het openbaar vervoer te reizen (eventueel na oefenen onder begeleiding) of met de fiets of een ander vervoermiddel zelfstandig (of onder begeleiding van mantelzorg of vrijwilliger) de dagbesteding kan bereiken dan is dat voorliggend. Wanneer dit niet mogelijk is zal vervoer van en naar de dagbesteding worden geleverd vanuit de Wmo 2015. De meeste aanbieders van dagbesteding hebben afspraken met vervoersbedrijven die de burgers van huis of bij een vast verzamelpunt ophalen en naar de dagbesteding brengen en halen. Vervoer van en naar dagbesteding naar deze zorg (inclusief het toezicht) is aangepast aan de burgers die worden vervoerd.
Bovenstaande is van toepassing op het vervoer naar de dagbesteding wanneer het zorg in natura betreft van een door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieder. Wanneer er een probleem is bij vervoer naar dagbesteding die in de vorm van een pgb verstrekt wordt, zal bekeken worden of een maatwerkvoorziening op het gebied van vervoer noodzakelijk is conform beschreven in hoofdstuk 5.

7 . 3.2 Kortdurend verblijf (respijtzorg)

Bij kortdurend verblijf logeert iemand (in beginsel maximaal 3 etmalen dus 72 uur per week) in een instelling. Bijvoorbeeld in een gehandicapteninstelling, verpleeghuis of verzorgingshuis. Hierdoor wordt de mantelzorger ontlast zodat deze de zorg langer kan volhouden. Hiermee wordt beoogd een persoon zo lang mogelijk in zijn eigen woning te laten wonen waardoor zijn zelfredzaamheid wordt bevorderd.
De maatwerkvoorziening voor kortdurend verblijf is mogelijk als het probleem niet is op te lossen door inzet van de eigen kracht en het eigen netwerk van de burger en als een burger op grond van een andere voorliggende voorziening niet in aanmerking kan komen voor kortdurend verblijf. Kortdurend verblijf kan onder verschillende wet- en regelgeving vallen:

- Kortdurend verblijf op grond van de Wlz is mogelijk indien een persoon blijvende behoefte heeft aan permanent toezicht en 24 uur per dag zorg in de nabijheid.
- Kortdurend verblijf op grond van de Zvw is mogelijk indien een persoon is aangewezen op verblijf dat medisch noodzakelijk is in verband met geneeskundige zorg.
- Kortdurend verblijf op grond van de Jeugdwet is mogelijk indien een persoon een indicatie heeft voor kortdurend verblijf en jonger is dan 18 jaar.

De gemeente is onder de Wmo 2015 verantwoordelijk voor respijtzorg; het tijdelijk overnemen van de totale zorg ter ontlasting van de mantelzorger.
Er zijn veel manieren om de mantelzorg te ontlasten bijvoorbeeld door een vrijwilliger in te schakelen om een paar uur de zorg voor een cliënt over te nemen en ook dagbesteding kan als belangrijk neveneffect of zelfs doel hebben de mantelzorg te ontlasten. Daarnaast kunnen zorghotels of logeerhuizen

een oplossing bieden om de mantelzorger tijdelijk wat lucht te geven en kunnen mantelzorgorganisaties de mantelzorger adviseren en ondersteunen bij het voorkomen van overbelasting. Soms zijn bovenstaande mogelijkheden niet voldoende voor de mantelzorger om het langdurig vol te kunnen houden of is de zorg die een vrijwilliger kan bieden onvoldoende vanwege de beperkingen van de cliënt waardoor er kortdurend verblijf noodzakelijk is om de mantelzorger te ontlasten.
De omvang van kortdurend verblijf is in beginsel 1, 2 of 3 etmalen per week, afhankelijk van wat noodzakelijk is in de specifieke situatie van de cliënt. Het is denkbaar dat hierop een uitzondering kan worden gemaakt om bijvoorbeeld verblijf van een week mogelijk te maken, zodat de mantelzorger op vakantie kan.
In de instelling waar de cliënt kortdurend verblijft wordt de dagelijkse zorg overgenomen. Wanneer verpleging nodig is moet hiervoor apart een indicatie op grond van de Wlz worden geïndiceerd. Behandeling behoort nadrukkelijk niet bij kortdurend verblijf.
De cliënt is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor vervoer van en naar de instelling voor kortdurend verblijf. Hij kan hiervoor gebruik maken van eigen vervoer of van hulp uit het eigen netwerk. Wanneer de cliënt beperkingen heeft op het gebied van vervoer zal hij doorgaans in het bezit zijn van een pas voor het collectief vervoer waarmee hij zich naar de instelling kan vervoeren. Kortdurend verblijf kent anders dan school of dagbesteding geen exacte starttijden zodat gebruik van een collectief vervoerssysteem (eventueel met begeleider) een geschikte oplossing biedt.

8 . Maatwerkvoorziening: Huishoudelijke ondersteuning

8. 1 Inleiding en afbakening

De inzet van een maatwerkvoorziening op het gebied van de huishoudelijke ondersteuning heeft als doel een bijdrage te leveren aan de zelfredzaamheid. Zelfredzaamheid is in de Wmo 2015 gedefinieerd als: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemeen dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. De maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning kan bijdragen aan dit resultaat door ondersteuning te bieden op het gebied van huishoudelijke taken en lichte begeleiding bij het realiseren van een gestructureerd huishouden.
In dit hoofdstuk wordt het afwegingskader van de gemeente op het gebied van de huishoudelijke ondersteuning uiteengezet.
Bij het bepalen of er toegang is tot de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning zijn de volgende uitgangspunten van belang:
<u>De leefeenheid is primair zelf verantwoordelijk</u>
Onder een leefeenheid wordt verstaan "een eenheid bestaande uit gehuwden of met gehuwden gelijk te stellen personen die al dan niet samen met een of meer andere personen duurzaam een huishouden voeren". De leefeenheid is primair zelf verantwoordelijk voor het eigen huishouden, met inbegrip van het bevorderen en in stand houden van gezondheid, levensstijl en de wijze waarop de huishouding wordt gevoerd. In de volgende situaties is er geen sprake van een leefeenheid, die een gezamenlijk huishouden voert:

- Bij kamerverhuur (op basis van een huurovereenkomst). Als er sprake is van kamerverhuur, wordt de huurder van de betreffende ruimte niet tot het huishouden gerekend. Van huurders kan niet verwacht worden dat zij de huishoudelijke taken overnemen; er is geen sprake van familiebanden. Er moet wel een huurovereenkomst aanwezig zijn. Als mensen zelfstandig samenwonen op een adres en gemeenschappelijke ruimten delen, wordt verondersteld dat het aandeel in het schoonmaken van die ruimten bij uitval van een van de leden wordt overgenomen door de andere leden van een leefeenheid.
- bij bewoners van een kloostergemeenschap of andere gemeenschappelijke woonvorm. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van een leefeenheid, maar is over het algemeen een taakverdeling, die zich niet leent voor overname. In die situaties kan wel een indicatie gesteld worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien men dit zelf niet meer kan. Gemeenschappelijke ruimten die kenmerkend voor kloosters zijn worden niet meegenomen in de indicatie (bibliotheken, gebedsruimten, gemeenschapsruimten) en behoren tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap.

<u>Bijzonder woonvormen</u>
Naast reguliere woonvormen kennen we een aantal bijzondere woonvormen. Dit zijn vormen van begeleid wonen, al dan niet in een groepsvorm, ten behoeve van mensen met bijvoorbeeld een verstandelijke beperking of een (psycho)geriatrische, psychosociale of psychiatrische aandoening. Het gaat vaak om kleinschalige woonvormen op basis van een particulier initiatief of een samenwerkingsverband tussen een zorgaanbieder en woningbouw corporatie.
Uitganspunt bij de toegang tot een maatwerkvoorziening is daarbij de profilering van de instelling en de wijze waarop toegang wordt verkregen. Als sprake is van een indicatie vanuit de Wlz worden alle noodzakelijke voorzieningen vanuit de Wlz gefinancierd.
<u>Revalideren</u>
Als wordt geconstateerd dat de beperkingen nog kunnen verbeteren of herstellen met adequate behandelmogelijkheden zal in de regel geen maatwerkvoorziening worden geadviseerd.
Voor huishoudelijke ondersteuning wordt hier een uitzondering in gemaakt. Er kan wel huishoudelijke ondersteuning naast een te volgen behandeling of revalidatie verstrekt worden. Hierover is afstemming

met de behandelaar nodig. Een dergelijke indicatie heeft dan een korte geldigheidsduur, afhankelijk van de duur van het behandel- of revalidatietraject.

8.2. Afwegingskader maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning

8.2.1 Eigen kracht

De burger dient zich ervan bewust te zijn dat hij eerst uitgaat van zijn eigen mogelijkheden. Deze mogelijkheden moet hij verkennen.
Eigen kracht oplossingen zijn bijvoorbeeld:

- een particuliere huishoudelijke hulp. Particuliere hulp is onder de Wmo geen voorliggende voorziening, maar kan echter wel beschikbaar zijn of voor de burger een goedkoper alternatief bieden.
- een glazenwasser
- oppascentrale

8.2.2. Sociaal netwerk

Er kan een probleem bij het voeren van een gestructureerd huishouden ontstaan doordat degene die gewend is voor het huishouden te zorgen, dit al dan niet tijdelijk, niet meer kan doen. De eerste stap bij het zoeken van een oplossing is dan om te kijken naar de huisgenoten van degene die het huishouden normaal gesproken doet. Zijn de huisgenoten, binnen de leefeenheid, in staat het huishoudelijke werk, bijvoorbeeld door een herverdeling van taken, over te nemen?
Gebruikelijke hulp is de normale, dagelijkse zorg, die partners, ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden, omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren. Dat betekent dat van huisgenoten verwacht wordt dat zij, bij uitval van één van de leden van die leefeenheid, een herverdeling maken van de huishoudelijke taken. Een huisgenoot kan zowel een volwassene als een kind zijn, dus alle bewoners van één adres die samen één huishouden voeren.
In elk individuele situatie zal bekeken moeten worden of ook in die situatie het redelijk is gebruikelijke zorg te veronderstellen.
Bij het onderzoek naar de mogelijkheden die er zijn in de betreffende gezinssituatie wordt de gebruikelijke hulp altijd in het onderzoek meegenomen.

8.2.3 Voorliggende voorziening

<u>Algemeen gebruikelijke voorzieningen</u>
In het onderzoek wordt gekeken of de problemen afdoende kunnen worden opgelost met technische hulpmiddelen. Hulpmiddelen kunnen bestaan uit gebruikelijke huishoudelijke apparatuur, zoals een wasmachine of stofzuiger, een droogtrommel of een afwasmachine. Als dergelijke apparaten niet aanwezig zijn, maar wel een adequate oplossing zouden bieden voor het probleem, is de aanschaf van deze hulpmiddelen voorliggend op het inzetten van ondersteuning. De burger is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf van dergelijke voorzieningen. Deze worden in het kader van de Wmo-2015 niet verstrekt.

<u>Wettelijke regelingen</u>
Andere (wettelijke) regelingen gaan voor op de Wmo. In het kader van voorzieningen op het gebied van de huishoudelijke ondersteuning kan gedacht worden aan de volgende regelingen:

- Voor- , tussen- en naschoolse opvang. Basisscholen zijn wettelijk verplicht om voor- en naschoolse opvang aan te bieden. Dat kan in het schoolgebouw zijn, maar ook bij een kinderdagverblijf of via gastouderschap.
- Kinderopvangtoeslag en kinderopvang. Kinderopvang is beschikbaar voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Via de belastingdienst kan een beroep worden gedaan op de kinderopvangtoeslag.
- De Wet Arbeid en Zorg. Deze wet regelt o.a. het kortdurend zorgverlof voor alle werknemers, bijv. bij ziekte van een kind of partner.
- De ziektekostenverzekering. Bij sommige verzekeraars is thuiszorg opgenomen in het (aanvullende) ziektekostenpakket.

<u>Basisinfrastructuur</u>
Binnen de basisinfrastructuur zijn meerdere oplossingen beschikbaar op het gebied van huishoudelijke ondersteuning, denk hierbij aan maaltijddiensten, boodschappendiensten en Buuv. De komende jaren zullen de algemene voorzieningen naar verwachting worden uitgebreid. Voor een actueel overzicht van de beschikbare mogelijkheden wordt verwezen naar *www.lokethaarlem.nl.*

8. 3 Maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning

De maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning draagt bij aan het uitvoeren van de algemeen dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Huishoudelijke ondersteuning bestaat uit de algemene huishoudelijke activiteiten.
Als uit het onderzoek is gebleken dat er ook problemen zijn op het gebied van regie, structuur of coördinatie bij het voeren van het huishouden, kan huishoudelijke ondersteuning met lichte begeleiding een oplossing zijn. De maatwerkwerkvoorziening voorziet dan zowel in lichte begeleiding gericht op het huishouden als in het uitvoeren van huishoudelijke activiteiten.

8. 3 .1 Verstrekkingsvorm huishoudelijke ondersteuning

Als uit het onderzoek is gebleken dat huishoudelijke ondersteuning als maatwerkvoorziening noodzakelijk is, komt vervolgens de vorm van de verstrekking aan de orde. Er is bij de huishoudelijke ondersteuning een verschil in uitvoering tussen levering in natura en in de vorm van een persoonsgebonden budget.
<u>In natura</u>
Bij de maatwerkvoorziening in natura wordt de **omvang en aard** van de huishoudelijke ondersteuning in een persoonlijk gesprek tussen de aanbieder van huishoudelijke ondersteuning en de burger besproken. In dit gesprek wordt wederom nadrukkelijk gekeken naar de eigen mogelijkheden, de mogelijkheden binnen het eigen netwerk en de basisinfrastructuur. Er worden vervolgens tussen de burger en de zorgaanbieder afspraken gemaakt over de taken die door de zorgaanbieder gedaan zullen worden en de benodigde uren. De uitkomst van dit gesprek wordt vastgelegd in een ondersteuningsplan, dat door zowel de burger als de aanbieder wordt ondertekend.
<u>In p gb</u>
Bij de maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb worden tijdsnormeringen gehanteerd. De omvang van de huishoudelijke ondersteuning word aan de hand van normtijden in kaart gebracht. De tijdsnormeringen zijn indicatief. Er dienen altijd individuele afwegingen gemaakt te worden, het betreft immer maatwerk.
De normtijd is onder meer afhankelijk van:

- samenstelling van het huishouden: één of meer persoonshuishouden,
- de aanwezigheid en leeftijd van kinderen,
- het aantal kamers dat intensief als leefruimte wordt gebruikt.

Voor de te hanteren normtijden bij het berekenen van een pgb wordt gebruik gemaakt van de normtijden als opgenomen in de Richtlijn indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden van De MO-Zaak, januari 2011.
De hoogte van het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning wordt gebaseerd op het aantal exact geïndiceerde uren, naar boven afgerond op een kwart uur. Het aantal uren per week wordt vermenigvuldigd met het bedrag per uur, zoals vastgesteld in het Uitvoeringsbesluit of het bedrag per uur zoals de budgethouder is overeengekomen met de zorgverlener. Dit kan echter nooit hoger zijn dan het bedrag per uur zoals vastgesteld in het Uitvoeringsbesluit.
De budgethouder dient een zorgovereenkomst af te sluiten met de zorgverlener. Nadere regels hierover zijn vermeld in het Uitvoeringsbesluit.

8. 3 .2 Overlijden en Zorg in natura of p gb

Wanneer er geen nabestaanden zijn binnen de leefeenheid wordt het pgb of de zorg in natura direct beëindigd per datum overlijden. Wanneer er wel nabestaanden zijn wordt het pgb of de zorg in natura gecontinueerd voor maximaal 6 weken. In deze periode kan de nabestaande, indien nodig, zelf een melding doen bij de Wmo.

9 . Het medisch advies

9 .1 Inleiding

In artikel 3.3 van de Verordening staat vermeld dat het college een door hem daartoe aangewezen adviesinstantie om advies kan vragen als het dit van belang acht voor de beoordeling van de aanvraag om een maatwerkvoorziening. Een medisch advies kan onderdeel uitmaken van het onderzoek naar de noodzaak voor een maatwerkvoorziening.
In dit hoofdstuk wordt besproken wanneer het nodig is om medisch advies te vragen en welke eisen gesteld worden aan de medische advisering.
Wat uit jurisprudentie vooral naar voren komt, is dat de gemeente heel zorgvuldig moet kijken naar de manier waarop het advies tot stand is gekomen. Bovendien worden eisen gesteld ten aanzien van de formulering en de onderbouwing van het verstrekte advies. Zo is het onder andere van belang of de juiste behandelaars/specialisten zijn betrokken bij het onderzoek. De medisch adviseur is verplicht de medische adviezen te verstrekken conform vastgestelde richtlijnen.

9 .2 Vraagstelling en rapportage

De vraagstelling aan de medisch adviseur moet dusdanig zijn geformuleerd, dat het de medisch adviseur duidelijk wordt welke informatie aan hem wordt gevraagd.
In een medisch advies volgens een gekantelde benadering onderzoekt en bespreekt de arts de volgende zaken:

- de aanwezige functionele mogelijkheden en hoe de burger deze optimaal kan benutten en versterken in relatie tot het specifieke knelpunt.
- de zelfredzaamheid en participatie in bredere zin. In het onderzoek wordt gekeken naar het herstel- en participatiegedrag van de burger. Wat kan de burger zelf doen? Er is immers een duidelijke, wederzijds afhankelijke relatie tussen mogelijkheden hebben (het vermogen) en mogelijkheden gebruiken (het functioneren).

Niet ter zake doende informatie hoort niet thuis in de rapportage, ook deelgebieden waarop de burger geen beperkingen ervaart hoeven niet uitgebreid beschreven te worden. In de rapportage gaat de medisch adviseur uit van het functioneren binnen de domeinen van de Wmo. Hierbij wordt vooral ingegaan op het herstel – en participatiegedrag. Dit is binnen de gekantelde werkwijze een van de belangrijkste onderdelen van het advies.

In de rapportage wordt standaard opgenomen:

- Wat kan de klant zelf doen om eventuele beperkingen ten gevolge van ziekte of klachten te verminderen (concreet, relevant herstelgedrag)?
- Wat kan de klant doen om het functioneren in diverse leefgebieden (en zijn of haar belastbaarheid) te verbeteren (concreet, relevant participatiegedrag)?

Medische gegevens van de behandelaars mogen alleen met toestemming van de burger worden opgevraagd. In het verzoek om deze informatie moet bovendien staan welke adviserende arts de gegevens nodig heeft, bij wie de gegevens opgevraagd worden, om welke informatie het precies gaat en waarom deze informatie precies nodig is.

9 .3 De medisch adviseur en het ICF

Bij de (medische) advisering wordt gebruik gemaakt van de ICF systematiek (bijlage 1). De World Health Organisation heeft dit classificatiesysteem ontwikkeld om de gezondheidstoestand van de aanvrager op eenduidige wijze te kunnen beschrijven. De ICF wordt gebruikt om objectief aan te geven wat de exacte aantoonbare beperkingen zijn van de aanvrager. Uiteraard zijn in dit kader alleen de beperkingen van belang die te maken hebben met de zelfredzaamheid of participatie en het zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven en het handhaven in de samenleving van de burger met psychische of psychosociale problemen.

9 .4 Het advies

Hiervoor is al aangegeven, dat het door de adviseur verstrekte medisch advies moet voldoen aan een aantal (kwaliteits)eisen. Het advies wordt afgegeven met inachtneming van de wettelijke en andere bepalingen en richtlijnen ter zake medische advisering.

Uitgangspunten waar de medisch adviseur tevens rekening mee dient te houden zijn:

- Het betreft een advies, de gemeente neemt het besluit ten aanzien van een maatwerkvoorziening;
- Bij medische keuring is fysiek contact met de burger noodzakelijk;
- Er dient, waar mogelijk, afstemming plaats te vinden met medische keuring ten behoeve van Wlz-zorg om de belasting voor de burger tot een minimum te beperken;
- Het onderzoek wordt snel na de opdracht door de gemeente uitgevoerd en het advies wordt conform contracteisen verzonden;
- Het onderzoek wordt klantgericht uitgevoerd. Dit heeft voornamelijk betrekking op bejegening, communicatie en informatie.

9 .5 Opvragen van onderliggende stukken

In bepaalde gevallen kan het, vanwege de volledigheid, nodig zijn de onderliggende stukken op te vragen teneinde volledige helderheid te krijgen over de achtergronden van de advisering. Te denken valt hierbij aan door de behandelaar van burger aan de medisch adviseur verstrekte gegevens, memo's e.d.. Met name kan een dergelijke stap noodzakelijk zijn bij bezwaar- of beroepsprocedures.

Bijlage 1: ICF

De ICF: Activiteiten en participatie (bron: http://www.rivm.nl)

Hoofdstuk 1 Leren en toepassen van kennis
Doelbewust gebruiken van zintuigen
Gadeslaan
Luisteren
Doelbewust gebruiken van andere zintuigen
Doelbewust gebruiken van zintuigen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Basaal leren
Nadoen
Herhalen
Leren lezen
Leren schrijven
Leren rekenen
Ontwikkelen van vaardigheden
Basaal leren, anders gespecificeerd en niet-gespecificeerd
Toepassen van kennis
Richten van aandacht
Denken
Lezen
Schrijven
Rekenen
Oplossen van problemen
Besluiten nemen
Toepassen van kennis, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Leren en toepassen van kennis, anders gespecificeerd
Leren en toepassen van kennis, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 2 Algemene taken en eisen
Ondernemen van enkelvoudige taak
Ondernemen van meervoudige taken
Uitvoeren van dagelijkse routinehandelingen
Omgaan met stress en andere mentale eisen
Algemene taken en eisen, anders gespecificeerd
Algemene taken en eisen, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 3 Communicatie

Communiceren - begrijpen
Begrijpen van gesproken boodschappen
Begrijpen van non-verbale boodschappen
Begrijpen van formele gebarentaal
Begrijpen van geschreven boodschappen
Communiceren - begrijpen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Conversatie en gebruik van communicatieapparatuur en -technieken
Converseren
Bespreken Huishoudelijke taken
Bereiden van maaltijden
Huishoudelijke taken, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Huishouden doen

Communiceren – zich uiten
Spreken
Zich non-verbaal uiten
Zich uiten via formele gebarentaal
Schrijven van boodschappen
Communiceren - zich uiten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen
Verzorgen van wat bij huishouden behoort
Assisteren van andere personen
Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Huishouden, anders gespecificeerd
Huishouden, niet gespecificeerd
Communicatie, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 4 Mobiliteit

Veranderen en handhaven van lichaamshouding
Veranderen van basale lichaamshouding
Handhaven van lichaamshouding
Uitvoeren van transfers
Veranderen en handhaven van lichaamshouding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand
Optillen en meenemen
Verplaatsen van iets of iemand met onderste extremiteiten
Nauwkeurig gebruiken van de hand
Gebruiken van hand en arm
Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Lopen en zich verplaatsen
Lopen
Zich verplaatsen
Zich verplaatsen tussen verschillende locaties
Zich verplaatsen met speciale middelen
Lopen en zich verplaatsen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Zich verplaatsen per vervoermiddel
Gebruiken van vervoermiddel
Besturen
Rijden op dieren als vervoermiddel
Zich verplaatsen per vervoermiddel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Mobiliteit, anders gespecificeerd
Mobiliteit, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 5 Zelfverzorging
Zich wassen
Verzorgen van lichaamsdelen
Zorgdragen voor toiletgang
Zich kleden
Eten
Drinken
Zorgdragen voor eigen gezondheid
Zelfverzorging, anders gespecificeerd
Zelfverzorging, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 6 Huishouden
Verwerven van benodigdheden
Verwerven van woonruimte
Verwerven van goederen en diensten
Verwerven van benodigdheden, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Hoofdstuk 7 Tussenmenselijke interacties en relaties
Algemene tussenmenselijke interacties
Basale tussenmenselijke interacties
Complexe tussenmenselijke interacties
Omgaan met onbekenden
Formele relaties
Informele sociale relaties
Familierelaties
Intieme relaties
Bijzondere tussenmenselijke relaties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Tussenmenselijke interacties en relaties, anders gespecificeerd
Tussenmenselijke interacties en relaties, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 8 Belangrijke levensgebieden
Informele opleiding
Voorschoolse opleiding
Schoolse opleiding
Beroepsopleiding
Hogere opleiding
Opleiding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Beroep en werk
Werkend leren
Verwerven, behouden en beëindigen van werk
Betaald werk
Onbetaald werk
Beroep en werk, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Economisch leven
Basale financiële transacties
Complexe financiële transacties
Economische zelfstandigheid
Economisch leven, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Belangrijke levensgebieden, anders gespecificeerd
Belangrijke levensgebieden, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 9 Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven
Maatschappelijk leven
Recreatie en vrije tijd
Religie en spiritualiteit
Mensenrechten
Politiek en burgerschap
Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, anders gespecificeerd
Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, niet gespecificeerd

Bijlage 2 : Maatwerkplicht in de Wmo 2015

Het college beslist tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening ter compensatie van beperkingen op het gebied van:

A. Zelfredzaamheid;
B. Participatie;
C. Beschermd wonen;
D. Opvang.

A: Zelfredzaamheid

Een maatwerkvoorziening kan ondersteuning bieden bij:

- verrichten algemeen dagelijkse levensverrichtingen
- in en uit bed komen;
- aan- en uitkleden;
- bewegen;
- lopen;
- gaan zitten en weer opstaan;
- lichamelijke hygiëne (wassen);
- toiletbezoek;
- eten/drinken;
- medicijnen innemen;
- ontspanning;
- sociaal contact.
- voeren gestructureerd huishouden
- contacten met officiële instanties;
- het aanbrengen van structuur in het huishouden;
- het leren om zelfstandig te wonen;
- hulp bij het omgaan met onverwachte gebeurtenissen die de dagelijkse structuur

doorbreken;
•het omgaan met geld.
B: Participatie
Een maatwerkvoorziening kan ondersteuning bieden bij:
- deelnemen aan het maatschappelijk verkeer:
- mensen ontmoeten;
- contacten onderhouden;
- boodschappen doen;
- aan maatschappelijke activiteiten deelnemen;
- zich kunnen verplaatsen.

C: Beschermd wonen
Een maatwerkvoorziening kan voorzien in de behoefte aan beschermd wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op:
- het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie;
- het psychisch en psychosociaal functioneren;
- stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld;
- het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast;
- het afwenden van gevaar voor de burger of anderen.

D: Opvang
Een maatwerkvoorziening kan voorzien in de behoefte aan opvang voor mensen met psychische of psychosociale problemen of voor mensen die, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, de thuissituatie hebben verlaten. Hieronder vallen:
- maatschappelijke opvang;
- vrouwenopvang.